

Prezydent Miasta Poznania

Or-II.0003.13.2015
060215-3180

Poznań, 6 lutego 2015 r.

Pan
Janusz Kapuściński
Radny Miasta Poznania

Szanowny Panie Radny,

w związku z przekazaną pismem z dnia 22 stycznia 2015 r. interpelacją Pana Radnego w sprawie należności budżetu Miasta z opłat dodatkowych za jazdę bez ważnego biletu, przekazuję wyjaśnienia, o które w sprawie będącej przedmiotem Pana interpelacji zwróciłem się do Dyrektora Zarządu Transportu Miejskiego pana Bogusława Bajońskiego.

Z poważaniem

Do wiadomości:
Przewodniczący Rady Miasta Poznania

p. B. Dziurkiewicz
30.01.2015
- 280115 - 2424

Zarząd Transportu Miejskiego

Poznań, dnia 27 stycznia 2015r.

ZTM.DO.0714.1.1.4.2015

Urząd Miasta
Kancelaria
Pl. Kolegiacki 17, 61-841 Poznań
2015 - 01 - 29
02424

**Wydział Organizacyjny
Urzędu Miasta Poznania
pl. Kolegiacki 17
61-841 Poznań**

W nawiązaniu do interpelacji nr Or-II.003.1.13.2015 pana Janusza Kapuścińskiego, Radnego Miasta Poznania z dnia 20 stycznia 2015 r., Zarząd Transportu Miejskiego w Poznaniu informuje, co następuje:

Część opłat dodatkowych wpływa do budżetu miasta w wyniku samospłaty, tzn. obciążeni nimi „gapowicze”, niewezwani jeszcze przez ZTM do zapłaty, uiszczają należność: u kontrolera, w kasach ZTM lub przelewami bankowymi w ciągu 7 dni od nałożenia opłaty lub później. Pozostałe, niewpłacone dobrowolnie należności z tytułu opłat dodatkowych należy zwindykować, tzn. doprowadzić do tego, aby dłużnicy sami zapłacili wymagane kwoty, w szczególności w trybie przymusowego postępowania egzekucyjnego prowadzonego przy pomocy komornika sądowego.

Należności budżetu miasta z opłat dodatkowych za jazdę bez ważnego biletu są należnościami cywilnoprawnymi, wynikającymi z umowy przewozu. Oznacza to, że aby je zrealizować (ściągnąć), trzeba stosować środki dozwolone prawem cywilnym. Nie można stosować tu przepisów ustawy o egzekucji w administracji, właściwej dla podatków i niektórych opłat, np. opłaty za parkowanie w strefie płatnego parkowania. Należy stosować metody i mechanizmy przewidziane w kodeksie cywilnym.

Prawnym obowiązkiem służb finansowych ZTM jest ściąganie dochodów Miasta. Między innymi dochodów z tytułu opłat dodatkowych. Nieściągnięcie dochodów jednostki samorządowej jest naruszeniem prawa, m.in. ustawy o finansach publicznych i ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych. .

W poprzednich latach, w wyniku stosunkowo niskiej wydajności służb windykacyjnych, spowodowanej niewystarczającym zatrudnieniem i brakiem narzędzi informatycznych, podstawowym źródłem dochodów z opłat dodatkowych była samospłata. Niewielkie środki na wydatki windykacyjne, przy ograniczonej zdolności przerobowej służb windykacyjnych ZTM, ograniczały zakres wykonywanych prac do wysyłki monitów oraz kierowania spraw do sądu. Uzyskanych wyroków – nakazów zapłaty - nie kierowano do egzekucji komorniczej w pełni (wszystkich) lecz tylko w ograniczonych ilościach.

POZnań*

Zarząd Transportu Miejskiego, ul. Matejki 59, 60-770 Poznań
tel./fax +48 61 834 61 46, | ztm@ztm.poznan.pl | www.ztm.poznan.pl

Pozytywnym skutkiem bieżącego wnoszenia do sądu należności było przerwanie biegu ich przedawnienia w stosunku do prawie wszystkich należności, natomiast negatywnym – zwiększenie się salda należności, niekierowanych do windykacji komorniczej, do poziomu ponad 63 mln zł. Pewnym wyjściem z sytuacji byłaby masowa sprzedaż (cesja) należności, na które uzyskano sądowe nakazy zapłaty. Z szacunków opartych na rozeznaniu rynkowym wynika, iż uzyskano by wówczas cenę od 3 do 7 % ich wartości nominalnej. W ocenie służb ZTM działanie takie byłoby jednak niegospodarne, ponieważ w wyniku skierowania spraw do egzekucji komorniczej można uzyskać ok. 20 % skuteczności egzekucji skierowanych spraw, co generuje o wiele większe wpływy do budżetu miasta i zapobiega ryzyku dostawania się wierzycieli miasta Poznania do podmiotów o nie zawsze dobrej reputacji.

W ZTM realizowane są następujące czynności windykacyjne, związane z ponoszeniem wydatków (poza kosztami stanowisk pracy):

- 1) Wysłanie monitu do dłużnika listem poleconym – kosztuje 9,50 zł,
- 2) Wniesienie sprawy do e-sądu – koszt sądowy (wg rozporządzenia Ministra Finansów) 30 zł
- 3) wypłata prawnikom kosztów zastępstwa procesowego, zasądzonych dla nich przez sądy i zwindykowanych (środki wpływają od dłużników jako dochód Miasta) od 30 do 60 zł,
- 4) Skierowanie sprawy do egzekucji komorniczej plus przekazanie komornikowi zaliczki w wysokości kosztu zapytania ZUS (40 zł) i na koszty korespondencji (10 zł),
- 5) opłaty za korzystanie z biur informacji gospodarczej ryczałtowa miesięczna opłata abonamentowa za wpis w KRD wynosi 150 zł netto, zaś za wpis do BIG 100 zł netto miesięcznie,
- 6) Sprzedaż niezwindykowanych należności.

Należy przy tym podkreślić, że windykacji podlegają wszystkie należności: opłaty dodatkowe w pełnej wysokości, poniesione koszty pocztowe, prawnicze i komornicze oraz naliczone odsetki ustawowe od opłat dodatkowych. Łączna należna kwota z jednego mandatu (opłaty dodatkowej) często przekracza 400 zł.

W strategii windykacji ZTM przyjęto zasadę, że każda opłata dodatkowa (mandat) powinna „przejsć” cały cykl windykacji, w tym przynajmniej raz powinna być skierowana do komornika. Dopiero potem można dokonać sprzedaży należności. Powyższe wynika z analizy opłacalności stosowania egzekucji komorniczej w przypadku powtórnego jej zastosowania. Należy przy tym podkreślić, że jednostka samorządowa nie dysponuje możliwością stosowania innych, niż w/w metod windykacji należności. Możliwościami takimi dysponują jednostki gospodarcze, dla których windykacja stanowi źródło utrzymania. Jednostki te mogą np. zbierać dane teleadresowe o dłużnikach, dzwonić do nich, nachodzić i stosować mniej „parlamentarne” metody, których jednostka finansów publicznych nie stosuje respektując zasadę praworządności i w trosce o swój wizerunek.

W drugim półroczu 2014 roku ZTM skupił siły i środki służby windykacyjnej na kierowaniu spraw do sądu oraz do egzekucji komorniczej. O ile w pierwszym półroczu do sądu skierowano 17,3 tys. spraw a do komorników 3,6 tys., to w drugim półroczu 2014

POZnań*

Zarząd Transportu Miejskiego, ul. Matejki 59, 60-770 Poznań
tel./fax +48 61 834 61 46, | ztm@ztm.poznan.pl | www.ztm.poznan.pl

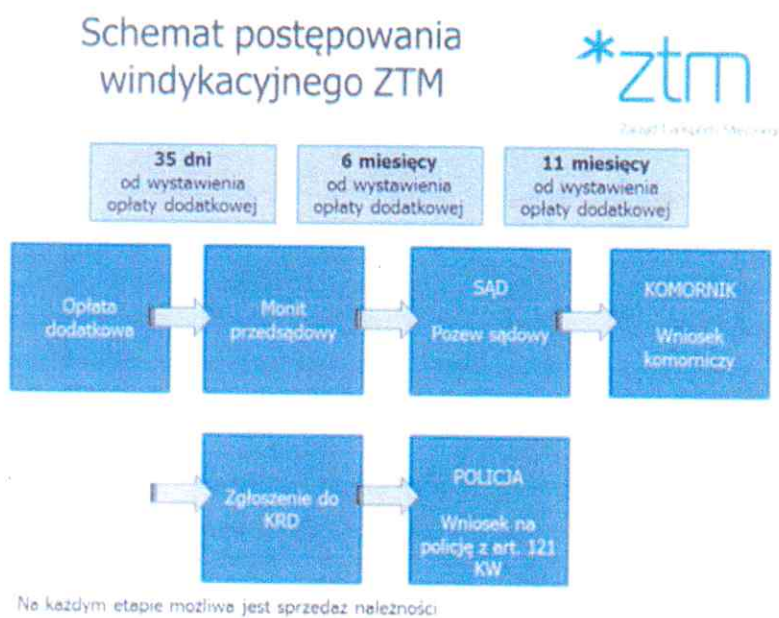
skierowano odpowiednio: 45,2 tys. i 43 tys. spraw. Wyłącznie dzięki temu możliwe było osiągnięcie 3,0 mln zł dochodu w drugim półroczu 2014 r. - prawie wyłącznie z egzekucji opłat dodatkowych, ponieważ liczba nałożonych opłat znacznie spadła (ze względu na wdrażanie PEKI podjęto decyzję o czasowej zmianie zadań kontroli biletowej). Ponieważ egzekucja komornicza trwa od kilku miesięcy do roku, spodziewamy się, że „zainwestowane” w drugim półroczu środki owocować będą także w bieżącym roku.

Egzekucja będzie tym bardziej skuteczna, im bardziej dłużnicy będą przekonani o jej nieuchronności. W związku z tym należy kontynuować przyjętą strategię.

Projekt planu finansowego na 2015 rok oparto na założeniach:

- 1) Realizacji pełnej kontroli biletowej i osiągnięciu 6% przeciętnego wskaźnika skontrolowanych kursów;
- 2) Kontynuacji windykacji twardej (sądowej i komorniczej).

Podstawowe założenia strategii windykacji w 2015 roku zawierają niżej przedstawione slajdy:

POZnań*

Zarząd Transportu Miejskiego, ul. Matejki 59, 60-770 Poznań
tel./fax +48 61 834 61 46, | ztm@ztm.poznan.pl | www.ztm.poznan.pl

Z kim współpracujemy w procesie windykacji i za ile?

Krajowy Rejestr Długów	Ryczałt roczny 1 800,- zł
1 kancelaria prawna	Ryczałt roczny 1 200,- zł Koszty zastępstwa procesowego (ponosi dłużnik)
3 kancelarie komornicze	Zaliczka 50,- zł na 1 sprawę (koszty informacji o dłużniku z ZUS oraz koszty pocztowe) Taksa komornicza - wynagrodzenie komornika ustalone Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości (ponosi dłużnik) ZTM otrzymuje zwrot zaliczek z wyegzekwowanych spraw
E-sąd (Elektroniczne Postępowanie Upominawcze)	30,- zł za każdą sprawę - ZTM otrzymuje zwrot tych kosztów z wyegzekwowanych spraw

Wydatki i dochody na etapy windykacji (w mln zł)

Zarząd Transportu Miejskiego

Pozycja	Wyszczególnienie	Wydatki	Dochody (łącznie ze zwrotami)	Różnica (4-3)	Różnica narastająco
1	2	3	4	5	6
0	WYDATKI STAŁE: 1) 2,7 mln zł / rok na kontrolę biletową (wskaźnik 6% skontrolowanych kursów); 2) 0,5 mln zł / rok na służby windykacyjne	3,2	-	-3,2	-3,2
1	WYSTAWIENIE OPLATY	-	2,5	2,5	-0,7
2	MONIT PRZEDSĄDOWY	0,7	3,6	2,9	2,2
3	SĄD	1,8	2,8	1,0	3,2
4	KOMORNIK	2,5	3,8	1,3	4,5
5	Razem	8,2	12,7	4,5	x

Jak wyżej wspomniano, część wyżej wymienionych kosztów jest zwracana Miastu Poznań przez dłużników w wypadku skutecznej egzekucji.

Koszty zastępstwa procesowego są przekazywane pełnomocnikowi procesowemu w wysokości urzędowej stawki minimalnej wynikającej z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu z dnia 28 września 2002 r. (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz. 490) i to wyłącznie w wypadku ich skutecznego wyegzekwowania od dłużników. W wypadku bezskutecznej egzekucji ZTM w Poznaniu ponosi jedynie koszty wskazane w pkt 1, 2 i 4. Podkreślenia

POZnań*

Zarząd Transportu Miejskiego, ul. Matejki 59, 60-770 Poznań
tel./fax +48 61 834 61 46, | ztm@ztm.poznan.pl | www.ztm.poznan.pl

wymaga fakt, że tutejsza jednostka nie ponosi praktycznie żadnych dodatkowych kosztów związanych z zastępstwem procesowym oprócz zwrotu wydatków mających na celu dochodzenie roszczeń i 100 złotowego miesięcznego wynagrodzenia ryczałtowego. W tym układzie stosunków zastępstwo procesowe jest dla miasta praktycznie bezpłatne. Miasto Poznań nie wypłaca również w żaden sposób wynagrodzenia komornikom sądowym. Tylko i wyłącznie w wypadku skutecznej egzekucji pobierają oni, zgodnie z dokonanymi na początku współpracy ustaleniami, stosowną opłatę egzekucyjną od dłużnika. Opłaty egzekucyjne pobierane przez komorników w ogóle nie są ujęte w uchwale budżetowej bo nie stanowią wydatku tutejszej jednostki.

W zakresie kancelarii komorniczych wykonujących egzekucję na rzecz ZTM na dzień udzielania odpowiedzi wskazuję, że, zgodnie z art. 1 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji¹ w zw. z art. 758 i art. 759 Kpc² Komornik sądowy jest funkcjonariuszem publicznym podejmującym czynności egzekucyjne, z wyjątkiem tych zastrzeżonych ustawowo dla Sądu. Wyboru komornika tutejsza jednostka dokonuje zgodnie z art. 8 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji w zw. z art. 759¹ Kpc. Aktualnie tutejsza jednostka zasadniczo stale współpracuje z trzema kancelariami komorniczymi (z dwiema w Poznaniu oraz jedną w Bydgoszczy). Nie wyklucza to jednak współpracy z innymi komornikami, co również ma miejsce w prowadzonych aktualnie postępowaniach egzekucyjnych. Kryterium wyboru Komorników tutejsza jednostka opiera o posiadanie przez Komorników systemu informatycznego kompatybilnego z systemami stosowanymi w ZTM, a umożliwiającego z korzystaniem aplikacji E-komornik (a co za tym idzie stałego składania i rozliczania wniosków egzekucyjnych w znacznych ilościach w formie on-line) oraz niskiej kwocie zaliczek pobieranych z tytułu wydatków w postępowaniu egzekucyjnym. Zaznaczamy jednocześnie, iż ustalone przez Komornika koszty postępowania egzekucyjnego są ściągane od dłużnika.

W stosunku wyłaniania do komorników sądowych nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. prawo zamówień publicznych (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 907, ze zm., zwana dalej: prawo zamówień publicznych). Podobnie w zakresie zastępstwa procesowego organizowanie przetargów nie jest wymagane, albowiem zgodnie z art. 5 ust. 1b w zw. z art. 66 prawa zamówień publicznych umowy w tym zakresie można zawierać w trybie bezprzetargowym. Jak wyżej wskazano w niniejszym wypadku koszty zastępstwa procesowego ponoszą w całości dłużnicy. Miasto Poznań nie ponosi z tego tytułu jakichkolwiek kosztów.

Odnosząc się do podawanych przez Pana w interpelacji liczb, wyjaśniam, że kwota 5.300.000 złotych (pięć milionów trzysta tysięcy) odnosi się do ogółu wydatków na rok 2015 na cele wskazane w pkt 1 a – e pisma, które rzeczywiście są zaplanowane w takiej wysokości. Dotyczą one jednak zarówno spraw w toku jak i nowych spraw. Kwota 1.300.000,- (jeden milion trzysta tysięcy) złotych przytoczona w piśmie zapewne odnosi się do kwoty 13.000.000,- (trzynaście milionów złotych) tj. kwoty zaplanowanych wpływów z tytułu opłat dodatkowych w 2015 roku. Oczekiwane wpływy pochodzą z roszczeń zarówno

¹ ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (t. j. Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1376, ze zm.), zwana dalej: ustawa o komornikach sądowych i egzekucji,

² Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t. j. Dz. U. z 2014 r. poz. 101, ze zm.), zwana dalej: Kpc

z lat ubiegłych jak i z roku bieżącego. Natomiast kwota 6.300.000,- (sześć milionów trzysta tysięcy) jest przewidywaną kwotą wpływów z opłat dodatkowych tylko i wyłącznie z bieżącego roku.

W tym miejscu należy wskazać, że proces windykacji jest procesem charakteryzującym się pewną ciągłością i wydatki w roku 2015 obejmują zarówno sprawy z bieżącego roku jak i sprawy rozpoczęte w latach ubiegłych. Z całego rozliczenia istotne jest jednak to, że zgodnie z pierwotnym projektem budżetu wydatek w §4610 (koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego) w kwocie 5 milionów złotych, powinien przynieść do budżetu miasta 13 milionów złotych dochodów. Przy czym, jak wyżej wskazano, koszty opłat egzekucyjnych i zastępstwa procesowego ponoszą w ostatecznym rozrachunku dłużnicy, a zatem nie są one per saldo kosztem tutejszej jednostki. Zaznaczamy również, iż zintensyfikowanie procesu windykacji należności w roku 2014 skutkuje faktem, iż przez okres niecałych czterech tygodni tj. od dnia 1 stycznia 2015 r. do dnia 24 stycznia 2015 r. dochód z windykacji opłat dodatkowych wyniósł ponad 700 tys. zł. Powyższe wskazuje jak duże korzyści przyniesie miastu realizacja budżetu w w/w kształcie.

W chwili bieżącej przedwczesnym byłoby wprowadzenie rotacji firm prawniczych i komorników. Zależy nam na współpracy z najlepszymi firmami i komornikami, lecz okres do dokonania ewentualnej oceny porównawczej jest zbyt krótki. Należy także wyraźnie stwierdzić, że jednostki, z którymi współpracujemy, zostały wybrane w drodze konkursu (firma prawnicza) lub negocjacji (komornicy) spośród większej liczby chętnych. Wybrane jednostki zaproponowały nam najlepsze dla Miasta warunki współpracy.

Celem przyjętej strategii kontroli biletowej i windykacji opłat dodatkowych jest spowodowanie wzrostu sprzedaży biletów komunikacji miejskiej, wynikającego z absolutnej nieopłacalności jazdy bez ważnego biletu. Cel zostanie osiągnięty, jeżeli:

- 1) Wysokość opłat dodatkowych będzie odpowiednio odstraszająca,
- 2) Kontrola biletowa będzie odpowiednio częsta,
- 3) Windykacja nałożonych opłat dodatkowych będzie odpowiednio skuteczna.

Rozluźnienie względnie rezygnacja z realizacji każdego z w/w elementów spowoduje nieskuteczność pozostałych oraz w konsekwencji, powstanie strat dla budżetu Miasta i obciążenie uczciwych podatników koniecznością ich wyrównywania.

Z poważaniem

Zarząd Transportu Miejskiego
Ewelina Czerwińska

Sprawa prowadzi:
Ewelina Czerwińska
tel. 61 834 61 77

POZnań*

Zarząd Transportu Miejskiego, ul. Matejki 59, 60-770 Poznań
tel./fax +48 61 834 61 46, | ztm@ztm.poznan.pl | www.ztm.poznan.pl